

Prijedlog

Z A K O N

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O STRUČNOM OBRAZOVANJU

Član 1

U Zakonu o stručnom obrazovanju („Službeni list RCG”, br. 64/02, 49/07 i „Službeni list CG“, br. 45/10 i 39/13) u članu 2 stav 1 poslije tačke 5 dodaje se nova tačka koja glasi:

„5a) podsticanje, razumijevanje, tolerancija, solidarnost i uvažavanje različitosti;“.

Član 2

Poslije člana 2a dodaje se novi član koji glasi:

„Dostupnost stručnog obrazovanja

Član 2b

Stručno obrazovanje dostupno je svim licima i ne može biti neposredno ili posredno ograničeno po osnovu: pola, rase, boje kože, jezika, vjere, bračnog stanja, političkog ili drugog ubjeđenja, nacionalnog, etničkog ili drugog porijekla, imovinskog stanja, invalidnosti, ili po drugom sličnom osnovu, položaju ili okolnosti, u skladu sa posebnim zakonom.“

Član 3

U članu 4 stav 3 riječi: „kolektivnim ugovorom o nastavi“ zamjenjuju se riječima: „ugovorom o praktičnoj nastavi“.

U stavu 4 poslije riječi: „ovog člana“ dodaju se riječi: „je upravni ugovor koji“.

U stavu 5 riječi: „roditelj, odnosno staratelj“ zamjenjuju se riječima: „roditelj, staratelj, odnosno usvojilac (u daljem tekstu: roditelj)“.

U stavu 6 riječi: „reprezentativno udruženje poslodavaca (u daljem tekstu: udruženje)“ zamjenjuju se riječima: „Centar za stručno obrazovanje“.

Član 4

U članu 6 na kraju stava 5 briše se tačka i dodaju zarez i riječi: „u skladu sa obrazovnim programom.“

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, u ustanovi za vaspitanje i obrazovanje djece sa posebnim obrazovnim potrebama (resursni centar) realizacija obrazovno-vaspitnog rada može se produžiti za jednu školsku godinu, u skladu sa obrazovnim programom.“

Dosadašnji st. 3, 4 i 5 postaju st.4, 5 i 6.

Član 5

U članu 10 stav 1 tačka 12 riječi: „kolektivni ugovor o nastavi“ zamjenjuju se riječima: „ugovor o praktičnoj nastavi“.

Tačka 22 mijenja se i glasi:

„22) „modul“ je programski i organizacioni dio obrazovnog programa ili programa obrazovanja, koji obuhvata skup funkcionalno povezanih znanja, vještina i stavova, odnosno kompetencija, izraženih ishodima učenja i realizuje se kroz različite oblike obrazovno-vaspitnog rada (teorijska nastava, vježbe, praktična nastava);“.

Član 6

U članu 10a riječi: „samoevaluacije i“ zamjenjuju se riječima: „interne i eksterne“.

Član 7

U članu 11 poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši prosvjetna inspekcija.“

Član 8

U članu 12 stav 4 riječ „oktobra“ zamjenjuje se riječju „septembra“.

Član 9

U članu 14 stav 3 poslije riječi „predmeta“ dodaju se riječi: „i modula“, a poslije riječi „programi“ dodaju se riječi: „i nastavni sadržaji modula“.

Član 10

U članu 15 stav 2 riječi: „psihofizičke sposobnosti“ zamjenjuju se riječima: „odnosno sposobnost“.

Član 11

U članu 16 stav 1 riječi: „Strani državljani koji ima privremeni boravak ili stalno nastanjenje u Crnoj Gori“ zamjenjuju se riječima: „Državljanin druge države, lice bez državljanstva, azilant ili iseljenik“.

U stavu 2 riječ „svjedočanstvo“ zamjenjuje se riječima: „obrazovna isprava“.

U stavu 4 riječi: „strane državljane“ zamjenjuju se riječima: „lica iz stava 1 ovog člana“.

Član 12

Član 20 mijenja se i glasi:

Upis u trogodišnju, odnosno četvorogodišnju stručnu školu se vrši na osnovu sljedećih kriterijuma:

- 1) opšteg uspjeha u posljednjem ciklusu osnovne škole;
- 2) uspjeha na eksternoj provjeri znanja na kraju osnovnog obrazovanja;
- 3) uspjeha iz dva nastavna predmeta u osnovnoj školi koji su značajni za sticanje obrazovanja;
- 4) rezultata sa državnih i međunarodnih takmičenja, odnosno osvojenih nagrada.

Kriterijumi iz stava 2 ovog člana vrednuju se određenim brojem bodova u skladu sa propisom Ministarstva.

U četvorogodišnju stručnu školu može da se upiše lice koje, primjenom kriterijuma iz stava 1 ovog člana ostvari bodova.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, kandidati sa posebnim obrazovnim potrebama koji ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, upisuju se u skladu sa rješenjem o usmjeravanju u obrazovni program.

Način, postupak i vrednovanje kriterijuma za upis u trogodišnju, odnosno četvorogodišnju stručnu školu i za upis u višu stručnu školu propisuje Ministarstvo.“

Član 13

U članu 21 na kraju stava 2 umjesto tačke stavlja se zarez i dodaju riječi: „u skladu sa obrazovnim programom.“

Član 14

U članu 23 stav 1 tačka 6 briše se.

Dosadašnja tačka 7 postaje tačka 6.

U stavu 2 riječi: „tač. 3, 5, 6 i 7“ zamjenjuju se riječima: „tač. 3 i 5“.

Poslije stava 2 dodaju se dva nova stava koji glase:

„Rješenje o prestanku statusa redovnog učenika iz stava 1 tačka 6 ovog člana donosi direktor škole na osnovu odluke nastavničkog vijeća.

Rješenje iz st. 2 i 3 ovog člana donosi se u skraćenom upravnom postupku.“

U stavu 3 riječi: „tač. 4 i 7“ zamjenjuju se riječima: „tač. 4 i 6“.

Dosadašnji st. 3 i 4 postaju st. 5 i 6.

Član 15

U članu 23a riječi: „dva mjeseca prije završetka nastavne godine“ zamjenjuju se riječima: „do 1. marta tekuće godine“.

U stavu 2 riječ „osam“ zamjenjuje se riječju „pet“.

Član 16

U članu 25 poslije stava 3 dodaje se novi stav koji glasi:

„Škola obavještava pisanim putem učenika i roditelja o izrečenoj vaspitnoj mjeri iz stava 1 ovog člana u roku od tri dana od dana izricanja vaspitne mjere.“

Dosadašnji stav 4 postaje stav 5.

Član 17

Član 26 mijenja se i glasi:

„Odluku o isključenju učenika iz škole donosi nastavničko vijeće.

Na osnovu odluke iz stava 1 ovog člana, direktor škole, u roku od tri dana, donosi rješenje i uručuje ga učeniku, odnosno roditelju.

Protiv rješenja o isključenju učenika iz škole i rješenja o prestanku statusa redovnog učenika iz člana 23 st. 2 i 3 ovog zakona, učenik odnosno roditelj ima pravo žalbe Ministarstvu u roku od osam dana od dana prijema rješenja.

Učenika iz stava 3 ovog člana koji ugrožava bezbjednost i sigurnost drugih učenika i zaposlenih, kao i imovinu škole, direktor može udaljiti iz škole do donošenja drugostepene odluke.

O udaljenju učenika iz škole direktor odlučuje rješenjem, na koje učenik, odnosno roditelj ima pravo žalbe školskom odboru u roku od tri dana od dana dostavljanja rješenja.

Odluku iz stava 5 ovog člana školski odbor donosi u roku od osam dana od dana dostavljanja žalbe.

Protiv rješenja Ministarstva iz stava 3 ovog člana i odluke školskog odbora iz stava 6 ovog člana ne može se voditi upravni spor.“

Član 18

Član 27 briše se.

Član 19

Član 28 briše se.

Član 20

U članu 31 stav 1 riječi: „formiraju se u skladu sa standardima zanimanja i standardom kvalifikacije“ zamjenjuju se riječima: „razvijaju se na osnovu standarda zanimanja i standarda kvalifikacija“.

U stavu 4 riječi: „Standard zanimanja je“ zamjenjuju se riječima: „Standard zanimanja i standard kvalifikacije su“.

Član 21

U članu 32 stav 6 riječ poslije riječi: „modul urađen“ zamjenjuju se riječima: „Modul, odnosno moduli urađeni“.

Poslije stava 6 dodaje se novi stav koji glasi:

„Završetkom modula, odnosno završetkom modula i polaganjem dopunskih, odnosno diferencijalnih ispita u skladu sa obrazovnim programom i polaganjem ispita na kraju obrazovanja učenik može steći kvalifikaciju nivoa obrazovanja.“

Član 22

U članu 35 stav 1 tačka 1 riječi: „i vježbe“ brišu se.

Poslije tačke 1 dodaje se nova tačka koja glasi:

„1a) vježbe;“.

Član 23

U članu 36 stav 1 poslije riječi „predmeta“ dodaju se riječi: „i modula“.

U stavu 2 poslije riječi „programi“ dodaju se riječi: „i ishodi učenja“.

Član 24

U članu 37 stav 1 poslije riječi: „izvodi se“ dodaju se zarez i riječi: „po pravilu,“.

Poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Profesionalna praksa iz stava 1 ovog člana, može da traje najduže 15 radnih dana.“

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3.

Član 25

U članu 38 stav 1 mijenja se i glasi:

„Odjeljenje ima najviše 28 učenika.“

U stavu 2 riječi: „više od 30 učenika“ zamjenjuju se riječima: „do 32 učenika“.

Član 26

U članu 39 stav 5 briše se.

Član 27

U članu 41 stav 2 riječ „godišnjeg“ briše se.

Član 28

U članu 45 u uvodnoj rečenici stava 1 zarez i riječi: „odnosno staratelja“ brišu se.

U tački 7 poslije riječi „obrazovanja“ dodaju se riječi: „u toku školske godine“.

Član 29

U članu 46 stav 1 tačka 2 poslije riječi „naknadu“ dodaju se zarez i riječi: „u skladu sa ovim zakonom“.

Tačka 3 mijenja se i glasi:

„3) učeniku obezbijedi zaštitu za vrijeme praktičnog obrazovanja u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita na radu;“.

U tački 4 riječ „rada“ zamjenjuje se riječima: „praktičnog obrazovanja“.

U tački 5 riječ „godišnjeg“ briše se.

U tački 6 riječi: „pravima učenika po osnovu radnog odnosa“ zamjenjuju se riječima: „prisustvu učenika na praktičnom obrazovanju“.

Poslije tačke 6 dodaje se nova tačka koja glasi:

„6a) omogućiti nastavniku u ustanovi da neposrednim uvidom i uvidom u dokumentaciju prati realizovanje praktične nastave;“.

Član 30

U članu 49 stav 2 mijenja se i glasi:

„Visina naknade iz stava 1 ovog člana iznosi za prvu godinu obrazovanja najmanje 10 %, za drugu godinu obrazovanja najmanje 15 %, a za treću godinu obrazovanja najmanje 20 % od prosječne neto zarade u Crnoj Gori.“

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Sredstva za naknade iz stava 2 ovog člana, za prvu i drugu godinu obrazovanja obezbjeđuje Ministarstvo, a za treću godinu obrazovanja poslodavac.“

Član 31

U članu 53 st.1 i 2 zarez i riječi: „odnosno staratelj“ brišu se .

Član 32

Član 54 briše se.

Član 33

Član 56 briše se.

Član 34

Član 58 briše se.

Član 35

U članu 59 stav 1 riječi: „ispunjavanje obaveza koje su određene“ zamjenjuju se riječima: „ishoda učenja u skladu sa“.

U stavu 2 poslije riječi „učenika“ dodaju se zarez i riječi: „odnosno polaznika“.

Član 36

U članu 61 stav 2 poslije riječi „predmeta“ dodaju se zarez i riječi: „odnosno modula“.

Član 37

U članu 71c stav 1 mijenja se i glasi:

„Nastava u srednjoj umjetničkoj školi je predmetna i izvodi se u tri oblika: odjeljenska, grupna i individualna.“

Poslije stava 1 dodaju se četiri nova stava koji glase:

„Nastava opšte obrazovnih predmeta izvodi se u odjeljenju.

Nastava stručno teorijskih predmeta izvodi se u odjeljenju, grupi ili individualno, u skladu sa obrazovnim programom.

Broj učenika u odjeljenju, odnosno grupi utvrđuje se u skladu sa članom 38 ovog zakona.

Čas individualne, odnosno grupne nastave traje 45 minuta.“

Dosadašnji stav 2 postaje stav 6.

Član 38

U članu 71d poslije stava 1 dodaje se novi stav koji glasi:

„Izuzetno od stava 1 ovog člana učenik koji je osvojio prvo, drugo, odnosno treće mjesto na državnom ili međunarodnom takmičenju ne polaže godišnji ispit.“

Dosadašnji stav 2 postaje stav 3.

Član 39

U članu 76 stav 1 tačka 2 riječi: „jednog kvalifikacionog“ zamjenjuju se riječima: „jedne kvalifikacije“.

Član 40

Član 82 mijenja se i glasi:

„U četvorogodišnjoj stručnoj školi učenik polaže stručni ispit.

Izuzetno od stava 1 ovog člana pravo da polaže stručni ispit ima i učenik koji je završio trogodišnju stručnu školu, položio završni ispit i završio dodatno obrazovanje u trajanju od dvije godine koje se stiče u četvorogodišnjoj stručnoj školi.

Stručni ispit se sastoji iz opšteobrazovnog i stručnog dijela.

Opšteobrazovni dio ispita čine:

- crnogorski ili maternji jezik i književnost;
- matematika, ili prvi strani jezik, u skladu sa obrazovnim programom.

Stručni dio ispita čini stručno teorijski predmet, odnosno stručna teorija.

Predmet iz stava 4 alineja 2 ovog člana učenik može da polaže na osnovnom ili višem nivou, u skladu sa ispitnim katalogom.

Učenik bira nivo polaganja predmeta iz stava 4 ovog člana.

Stručno-teorijski predmet, odnosno stručna teorija od značaja za obrazovni profil izučava se najmanje u dva razreda sa po dva časa sedmično i određena je obrazovnim programom.

Izuzetno od stava 5 ovog člana, stručni dio ispita za učenike koji ne nastavljaju obrazovanje čini stručni rad sa odbranom.

Izuzetno od st. 6 i 7 ovog člana učenik koji ne nastavlja obrazovanje polaže predmete iz stava 4 alineja 2 ovog člana na osnovnom nivou.“

Član 41

U članu 82 b poslije tačke 1 dodaju se tri nove tačke koje glase:

„1a) obrazuje predmetne komisije za pojedine nastavne predmete koji se polažu na stručnom ispitu, na predlog Ispitnog centra;

1b) odobrava sadržaj ispitnog materijala (test, esej, ispitna pitanja, ispitni listići i sl.), na prijedlog predmetne komisije;

1c) obrazuje komisiju za ocjenjivanje učenika po prigovoru na ocjenu na stručnom ispitu i, po potrebi, i druge komisije;“.

Član 42

Poslije člana 82b dodaje se novi član koji glasi:

„Polaganje stručnog ispita

Član 82c

Učenik koji nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit eksterno.

Učenik koji ne nastavlja obrazovanje polaže stručni ispit u organizaciji škole.

Učenik koji nije položio stručni ispit u rokovima propisanim ovim zakonom ima pravo da polaže stručni ispit bez plaćanja naknade i u narednoj školskoj godini.

Za polaganje stručnog ispita, škola može organizovati stručni tečaj u trajanju od godinu dana, kao poseban program pripreme za lica koja su završila četvrti razred gimnazije.

Organizacija i izvođenje stručnog tečaja prilagođavaju se nivou znanja kandidata i bliže se uređuje propisom Ministarstva.

Polaznik stručnog tečaja je obavezan da redovno pohađa nastavu.

Program stručnog tečaja donosi Nacionalni savjet.“

Član 43

U članu 86 stav 1 riječi: „škola, udruženje i poslodavac“ zamjenjuju se riječima: „škola, licencirani organizator obrazovanja odraslih, reprezentativno udruženje poslodavaca, Privredna komora Crne Gore, strukovna udruženja i poslodavac“.

Član 44

U članu 87 stav 1 riječi: „i udruženja“ brišu se.

Član 45

U članu 88 stav 2 riječi „udruženje, na predlog Centra za stručno obrazovanje“ zamjenjuju se riječima: „Centar za stručno obrazovanje“.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Diplomu o položenom majstorskom ispitu izdaje Centar za stručno obrazovanje.“

Član 46

U članu 89 stav 1 riječi: „ministarstvo nadležno za poslove rada“ zamjenjuju se riječju „Ministarstvo“, a riječi: „udruženjem i“ brišu se.

Član 47

U članu 100 stav 1 mijenja se i glasi:

„Obrazovno-vaspitni rad obavljaju: nastavnici, nastavnici praktičnog obrazovanja, stručni saradnici i saradnici u nastavi.“

Član 48

U članu 101 stav 2 poslije riječi „instruktor“ stavlja se tačka, a riječi: „praktičnog obrazovanja“ brišu se.

Poslije stava 2 dodaje se novi stav koji glasi:

„Instruktor je lice zaposleno kod poslodavca.“

Član 49

U članu 102 stav 1 riječi: „podnivo jedan (240 kredita CSPK-a)“ zamjenjuju se riječima: „podnivo jedan, odnosno podnivo dva (240, odnosno 300 kredita CSPK-a)“.

U stavu 2 poslije riječi „predmeta“ dodaju se zarez i riječi: „odnosno modula“, a riječi: „240 kredita CSPK-a“ zamjenjuju se riječima: „240, odnosno 300 kredita CSPK-a“.

Član 50

U članu 103 stav 1 riječi: „podnivo jedan (240 kredita CSPK-a)“ zamjenjuju se riječima: „podnivo jedan, odnosno podnivo dva (240, odnosno 300 kredita CSPK-a)“.

U stavu 2 riječi: „i ima potrebno iskustvo“ brišu se.

Član 51

U članu 104 stav 1 riječi: „podnivo jedan (240 kredita CSPK-a)“ zamjenjuju se riječima: „podnivo jedan, odnosno podnivo dva (240, odnosno 300 kredita CSPK-a)“.

Član 52

Član 105 mijenja se i glasi:

„Instruktor

Član 105

Instruktor može biti lice koje ima odgovarajuće obrazovanje najmanje istog nivoa okvira kvalifikacija za koji se učenik obrazuje i pet godina radnog iskustva.“

Član 53

U članu 105a stav 1 riječi: „Nastavnik, nastavnik praktičnog obrazovanja, odnosno instruktor praktičnog obrazovanja“ zamjenjuju se riječima: „Nastavnik, odnosno nastavnik praktičnog obrazovanja“, a poslije riječi „nastavi“ stavlja se tačka, a riječi: „ i zapažene rezultate u pedagoškom radu.“ brišu se.

Član 54

U članu 106 riječi: „odnosno instruktora praktičnog obrazovanja“ brišu se.

Član 55

U članu 107 u uvodnoj rečenici stava 1 riječ „teorijsku“ briše se.

U tački 4 riječi: „ili za manje grupe učenika“ brišu se.

Poslije tačke 4 dodaje se nova tačka koja glasi:

„4a) iz modula - 20 časova;“

U stavu 2 riječi: „najmanje 20 časova“ zamjenjuju se riječima: „30 časova“.

U stavu 4 zarez i riječi: „odnosno instruktori praktičnog obrazovanja“ brišu se, a riječi: „24 časa“ zamjenjuju se riječima: „22 časa“.

Poslije stava 4 dodaje se novi stav koji glasi:

„Nastavnici stručno-teorijskih predmeta u umjetničkoj školi su dužni da u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje ostvare 20 časova nastave.“

U stavu 5 riječi: „Nastavnici i nastavnici, odnosno instruktori praktičnog obrazovanja“ zamjenjuju se riječima: „Nastavnici i nastavnici praktičnog obrazovanja“.

Dosadašnji st. 5 i 6 postaju st. 6 i 7.

Član 56

Posloje člana 116d dodaju se tri nova člana koji glase:

„Upis

Član 116e

Odredbe člana 20 ovog zakona koje se odnose na utvrđivanje redosljeda za upis u četvorogodišnju stručnu školu primjenjivaće se od školske 2018/2019. godine.

Stručni ispit

Član 116f

Polaganje stručnog ispita u skladu sa članom 82 ovog zakona organizovaće se od školske 2020/2021. godine.

Broj učenika u odjeljenju

Član 116g

Broj učenika u odjeljenju određen u skladu sa članom 38 ovog zakona primjenjivaće se na učenike prvog razreda počev od školske 2017/2018. godine.”

Član 57

Poslije člana 119b dodaje se novi član koji glasi:

„Rok za donošenje propisa za sprovođenje ovog zakona

Član 119c

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se propisi koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.“

Stupanje na snagu

Član 58

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.

I Z V J E Š T A J

o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju

Neophodnost izmjena Zakona o stručnom obrazovanju proizilazi iz dosadašnjeg iskustva u reformi obrazovanja i primjene zakona. Brojne reforme u zemljama Evropske unije i petnaestogodišnje iskustvo Crne Gore potvrđuju da je reforma obrazovanja veoma složen, i po pravilu, dugotrajan proces sa brojnim poteškoćama.

Razlog za donošenje ovog zakona je stvaranje još modernijeg i efikasnijeg sistema obrazovanja koji će omogućiti razvoj pojedinca bez obzira na pol, životnu dob, socijalno porijeklo, nacionalnu i vjersku pripadnost i tjelesnu i fizičku konstituciju. Dosadašnja implementacija Zakona nametnula je potrebu da se pojedine odredbe Zakona izmijene, odnosno dorade, u cilju unapređivanja kvaliteta, efikasnosti, racionalnosti i ekonomičnosti obrazovnog sistema, u skladu sa drugim propisima i mjerama koje država preuzima radi implementacije politike u oblasti obrazovanja.

Uz to, Zakon je neophodno usaglasiti sa pojedinim propisima EU.

U pripremi Prijedloga zakona zatražena su mišljenja, prijedlozi i sugestije u skladu sa članom 5 Uredbe o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona („Službeni list CG,, broj 12/12) Poziv za učešće u konsultacijama je objavljen 28. decembra 2016. godine na website Ministarstva prosvjete, kao i portalu E uprave, i svi zainteresovani organi, organizacije, udruženja, i pojedinci su pozvani da, do 15. januara 2017. godine, dostave svoje prijedloge, sugestije i komentare na važeći tekst Zakona o stručnom obrazovanju. Pored toga, upućeno je pismo svim direktorima, nastavnicima i drugim izvršiocima u obrazovno-vaspitnim ustanovama da daju svoje primjedbe, prijedloge i sugestije na važeći Zakon, kako bi se u postupku izrade zakona o izmjenama i dopunama postojećeg zakona došlo do najboljih i najkvalitetnijih zakonskih rješenja koja će doprinijeti unapređivanju ukupnog sistema obrazovanja i vaspitanja.

Takođe, saglasno članu 8 Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija („Službeni list CG,, broj 7/12) u postupku pripreme zakona pružena je mogućnost za učešće nevladinog sektora u radu radne grupe koja je pripremala Nacrt izmjena i dopuna zakona i predstavnik

nevladinih organizacija uzeo je učešće u radu radne grupe za pripremu ovog zakona.

Tekst Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju koji je pripremila radna grupa objavljen je 20. aprila 2017. godine na web site Ministarstva kako bi se najširoj stručnoj i laičkoj javnosti učinile dostupnim predložene izmjene i dopune u cilju transparentnosti postupka definisanja pojedinih odredbi zakonskih rješenja i dobijanja kvalitetnijeg zakonskog teksta.

Primjedbe prijedlozi i sugestije su sagledane i sve koje su predstavljale doprinos poboljšanju zakonskog teksta i koje su bile usklađene sa utvrđenom koncepcijom razvoja obrazovanja prihvaćene su i ugrađene u Prijedlog zakona.

Prijedloge na tekst Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju dostavili su:

- Aktiv direktora vaspitno obrazovnih ustanova Nikšića, Šavnika i Plužina;
- Privredna komora Crne Gore;
- Crnogorska akademija nauka i umjetnosti;
- Sindikat prosvjete crne Gore;
- Udruženje pedagoga-Podgorica;
- Ispitni centar Crne Gore;
- JU Srednja mješovita škola „Bećo Bašić“-Plav;
- JU Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“- Budva;
- JU Srednja mješovita škola „Vuksan Đukić“-Mojkovac;
- JU Srednja ekonomsko ugostiteljska škola-Bar;
- JU Srednja stručna škola „Vukadin Vukadinović“-Berane,
- JU Srednja ekonomska škola „Mirko Vešović“-Podgorica;
- JU Škola za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić“-Podgorica;
- JU Srednja elektro ekonomska škola-Bijelo Polje;
- JU Srednja stručna škola-Cetinje;
- JU Umjetnička škola „Vasa Pavić" Podgorica;
- JU Srednja medicinska škola Podgorica;
- JU Srednja građevinsko geodetska škola "Inž. Marko Radević"-Podgorica;
- JU Srednja stručna škola „Ivan Uskoković“-Podgorica;
- JU Srednja stručna škola „Spasoje Raspopović“-Podgorica;
- ZOPT doo Podgorica Društvo za zapošljavanje, obrazovanje odraslih organizovanje i izvođenje psihosocijalne profesionalne rehabilitacije-Podgorica;
- Zavod za školstvo - Predrag Vujačić, šef biroa za opšte poslove.

Na Prijedlog nacrta Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju dostavljeni su sljedeći prijedlozi:

1. Veliki broj obrazovno vaspitnih ustanova dostavilo je prijedlog da se smanji broj učenika u odjeljenju tako da odjeljenje ima najviše 26 učenika a po odobrenju Ministarstva najviše 30 učenika, odnosno 34 učenika kako je predložio

Sindikata prosvjete Crne Gore, tj. najviše 26, a po odobrenju Ministarstva prosvjete, do 30 učenika kako je predložio Aktiv Direktora škola u Nikšiću, Šavniku i Plužinama.

Stav obrađivača: Prijedlog za smanjenje broja učenika u odjeljenju je djelimično prihvaćen, s tim da je utvrđeno da odjeljenje može imati najviše 28 učenika, a po odobrenju Ministarstva najviše 32 učenika. Smanjivanjem broja učenika u odjeljenju i određivanjem gornje granice broja učenika u odjeljenju omogućiće se efikasniji obrazovno vaspitni rad, bolji individualni pristup učeniku i poboljšanje kvaliteta nastave.

2. Takođe, veliki broj stručnih škola je dostavilo prijedlog da se umani norma nastavnika koji izvode praktično obrazovanje u modularizovanim programima na način da se umjesto dosadašnjih 24 časa nedjeljno nastavnicima koji izvode nastavu iz modula imaju 18 časova nastave nedjeljno u okviru četrdesetočasovne radne nedjelje, dok je Sindikat prosvjete Crne Gore predložio da se norma svim nastavnicima stručnih škola smanji za dva časa

Stav obrađivača: Prijedlog je djelimično prihvaćen tako što je Prijedlogom zakona precizirano da je norma nastavnika praktičnog obrazovanja 22 časa nedjeljno, umjesto dosadašnjih 24, a norma nastavnicima koji izvode nastavu iz modula (koji sublimiraju teorijsku i praktičnu nastavu) 20 časova nedjeljno, imajući u vidu zahtjevnost i složenost ovog vida nastave.

3. Prijedlog CANU, velikog broja stručnih škola i Predraga Vujičića je da se usaglasi norma časova nastavnicima u srednjim stručnim školama sa normom nastavnika u osnovnim školama, tj. da se i nastavnicima koji izvode nastavu u stručnim školama umani norma kao što je to definisano Prijedlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovnom obrazovanju i vaspitanju.

Stav obrađivača: Prijedlog se ne prihvata imajući u vidu da su u nastavnom planu za osnovno obrazovanje i vaspitanje izvršene značajne izmjene u pogledu smanjenja nedjeljnog opterećenja učenika i broja časova nastave i smanjenje sadržaja nastavnih predmeta, kao i uvođenje predmetne nastave od prvog razreda, što je bio razlog da se usaglasi norma časova nastavnika razredne i predmetne nastave sa izmijenjenim nastavnim planom, a u cilju omogućavanja nastavnicima razredne nastave kao i nastavnicima predmetne nastave u osnovnoj školi ostvarivanje norme časova. Imajući u vidu da obrazovni programi u stručnom obrazovanju nijesu izmijenjeni u pogledu nedjeljnog opterećenja učenika i smanjenja sadržaja nastavnih predmeta, ne postoji potreba da se i nastavnicima stručnih škola izmijeni norma časova, kao što je to urađeno u osnovnom obrazovanju.

4. Prijedlog jednog broja stručnih škola je i da se izmjeni odredba koja se odnosi na broj neopravdanih časova kao osnov za prestanak statusa redovnog učenika, tj. predloženo je brisanje ove odredbe, odnosno da umjesto dosadašnjih 30 neopravdanih časova u toku nastavne godine, učeniku prestaje status redovnog učenika ukoliko u toku jednog polugodišta ima 20 i više neopravdanih časova.

Stav obrađivača: Prijedlog nije prihvaćen budući da je učenik, saglasno odredbama zakona, dužan da redovno pohađa nastavu i redovno pravda izostanke. Takođe, postojeća odredba se u dosadašnjoj praksi primjene zakona pokazala kao bolje rješenje koje doprinosi boljoj disciplini učenika, redovnijem pohađanju nastave i blagovremenom ispunjavanju i drugih obaveza učenika.

5. Više stručnih škola i Aktiv direktora vaspitno obrazovnih ustanova Nikšića, Šavnika i Plužina je dostavilo prijedlog da učeniku koji na kraju drugog klasifikacionog perioda (prvo polugođe) ima više od polovine nedovoljnih ocjena od ukupnog broja predmeta prestaje status redovnog učenika, jer bi po njihovom mišljenju takva odredba doprinijela postizanju boljih rezultata učenika.

Stav obrađivača: Prijedlog nije prihvaćen imajući u vidu da nastavna godina ima četiri klasifikaciona perioda u kojima se provjerava i ocjenjuje znanje i postignuće učenika, tako da i onim učenicima koji ne postižu zadovoljavajući nivo znanja u prvom i drugom klasifikacionom periodu treba pružiti mogućnost da u narednom periodu steknu znanja i kompetencije potrebne za zadovoljavajući završetak školske godine i nastavak obrazovanja.

6. ZOOPT Podgorica je dostavio prijedlog da pored poslodavaca, organizatori obrazovanja odraslih mogu da budu izvođači praktičnog obrazovanja učenika.

Stav obrađivača: Prijedlog nije prihvaćen iz razloga što organizovanjem praktičnog obrazovanja kod poslodavaca, tj. u realnom radnom okruženju, učenici imaju mogućnost da steknu kvalitetna znanja i kompetencije potrebne za obavljanje poslova u zanimanju.

7. Privredna komora je predložila da se u Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o stručnom obrazovanju dopuni odredba koja se odnosi na pripremu za polaganje mastorskog ispita na način da pripremu za polaganje majstorskog ispita pored škole, licenciranog organizatora obrazovanja odraslih, reprezentativnog udruženja poslodavaca i dr. može da realizuje i Privredna komora Crne Gore.

Stav obrađivača: Prijedlog je prihvaćen imajući u vidu ulogu i značaj Privredne komore Crne Gore u ostvarivanju stručnog obrazovanja, kao i njene potencijale za realizovanje programa pripreme za polaganje majstorskog ispita.

8. Takođe Privredna komora Crne Gore dostavila je prijedlog da zasnivanje radnog odnosa, kao i sticanje statusa preduzetnika ne treba da bude razlog da učeniku prestane status redovnog učenika.

Stav obrađivača: prijedlog je prihvaćen, imajući u vidu da zasnivanje radnog odnosa, odnosno sticanje statusa preduzetnika ne moraju uticati na mogućnost učenika da redovno pohađa nastavu, čime se omogućava ovim kategorijama učenika da ukoliko to žele i redovno ispunjavaju propisane obaveze mogu nastaviti sa redovnim školovanjem, tj. u tim slučajevima neće gubiti status redovnog učenika.

9. Takođe, Privredna komora Crne Gore predložila je da profesionalna praksa učenika kod poslodavca traje najmanje 30 dana umjesto najviše 15 radnih dana kako je to predviđeno Prijedlogom zakona.

Stav obrađivača: Prijedlog nije prihvaćen iz sljedećih razloga:

Prijedlogom zakona je utvrđeno da profesionalna praksa za učenike koji u toku nastavne godine nijesu imali praktično obrazovanje kod poslodavca može trajati najduže 15 radnih dana, imajući u vidu trajanje nastavne, odnosno školske godine, čime će se obezbijediti veća obuhvatnost profesionalnom praksom učenika stručnih škola. Ograničavanje trajanja profesionalne prakse na 15 dana je neophodno jer su novi obrazovni programi u stručnom obrazovanju koncipirani na način da praktično obrazovanje u toku nastave, koje se organizuje u školi, kao i kod poslodavaca, obuhvata do 45 % ukupnog broja časova, kako bi učenici tokom obrazovanja bili u mogućnosti da steknu neophodna znanja vještine i kompetencije za zanimanja za koja se obrazuju. Praksa zemalja koje imaju razvijeno stručno obrazovanje je takva da se stavlja akcenat na obrazovanje kod poslodavca u toku nastavne godine, a ne nakon završetka nastavne godine. Imajući to u vidu, Zakon o stručnom obrazovanju već 15 godina omogućava obrazovanje učenika stručnih škola kod poslodavca (dualno obrazovanje). Na predloženi način stvoriće se uslovi da tokom ljetnjeg raspusta, nakon završene profesionalne prakse, poslodavci sa tim učenicima uz saglasnost roditelja zaključe ugovor o radu na određeno vrijeme što će doprinijeti zapošljavanju domaće radne snage tokom ljetnjih mjeseci.

Konačno profesionalna praksa u trajanju od 15 radnih dana je sasvim dovoljna kao obaveza koju nameće država u cilju savladavanja praktičnih znanja ovih učenika u realnom radnom okruženju i ne treba da bude poslodavcima način da dobiju besplatnu radnu snagu. Ukoliko bi se prihvatio prijedlog da profesionalna praksa traje najmanje 30 radnih dana dovelo bi se u pitanje mogućnost ovih učenika da koriste ljetnji raspust kao ostali učenici, da se pripremaju za polaganje popravnih ispita i dr. da zaključuju ugovore o radu tokom ljetnjeg raspusta ukoliko to žele, što ih stavlja u neravnopravan položaj u odnosu na ostale učenike srednjih škola.

10. Značajan broj stručnih škola dostavilo je Prijedlog da se zakonom utvrdi bodovni limit za upis u četvorogodišnje stručne škole, tj. da se utvrdi najmanji broj

bodova, po utvrđenim kriterijumima, koji učenik treba da ostvari da bi mogao da se upiše u četvorogodišnju stručnu školu.

Stav obrađivača: Prijedlog je prihvaćen na način što je utvrđeno da Ministarstvo prosvjete svake godine utvrđuje potreban broj bodova koje učenik mora da ostvari po propisanim kriterijumima za upis u četvorogodišnju stručnu školu, čime je unaprijeđen postupak upisa u ove škole sa ciljem da se obezbijedi upis učenika na osnovu rezultata u prethodnom obrazovanju i stvaranje uslova da bolji učenici upisuju željene i atraktivnije obrazovne programe za zanimanja koja su potrebna tržištu. U tom cilju, redosljed za upis se utvrđuje na osnovu kriterijuma: opšti uspjeh u posljednja tri razreda osnovne škole, uspjeha na eksternoj provjeri znanja na kraju trećeg ciklusa i uspjeha iz dva predmeta u osnovnoj školi koji su značajni za sticanje obrazovanja. Dakle, novina je što će učenici moći da se upišu u četvorogodišnju stručnu školu samo ukoliko su po osnovu već navedenih kriterijuma osvarili potreban broj bodova u skladu sa aktom Ministarstva. Na navedeni način, tj. uvođenjem bodovnog limita učenici sa izrazito lošim rezultatima u toku prethodnog obrazovanja neće moći da se upišu u četvorogodišnje, već samo u trogodišnje stručne škole.

11. Udruženje pedagoga i veliki broj stručnih škola predložilo je da se zakonom utvrdi norma stručnih saradnika, umjesto dosadašnje odredbe da norma ovih izvršilaca iznosi najmanje 20 časova neposrednog rada sa učenicima u toku nedjelje.

Stav obrađivača: Prijedlog je prihvaćen u cilju preciziranja norme pedagoga, psihologa, logopeda i drugih stručnih saradnika tako što je prijedlogom zakona utvrđeno da ti izvršiocima imaju 30 časova neposrednog rada sa učenicima tokom četrdesetočasovne radne nedjelje, a da se ostalo radno vrijeme precizira statutom ustanove.

12. Ispitni centar i Crnogorska akademija nauka i umjetnosti dostavila je prijedlog da se ne mijenjaju i ne proširuju nadležnosti Državne komisije za stručni ispit, tj. da Ministarstvo ne treba da preuzima nadležnosti Ispitnog centra u organizovanju ovog ispita.

Stav obrađivača: Prijedlog nije prihvaćen. Naime, Prijedlogom zakona se proširuju nadležnosti ove komisije tako da će Komisija imati značajnu ulogu u pripremi i izvođenju stručnog ispita, uključujući nadležnosti da odlučuje o sadržaju ispitnog materijala na prijedlog predmetnih komisija, obrazuje predmetne komisije za pojedine nastavne predmete koji se polažu na stručnom ispitu na prijedlog Ispitnog centra, obrazuje komisije za ocjenjivanje učenika po prigovoru na ocenu i po potrebi i druge komisije. Na navodeni način će se doprinijeti kvalitetnijem i transparentnijem sprovođenju stručnog ispita, koji se i ovom izmjenom značajno unapređuje, tako što se Državnoj komisiji za stručni ispit, umjesto dosadašnje

deklarativne uloge, preciziraju nadležnosti koje proizilaze iz njene već zakonom definisane uloge, a to je „priprema i izvođenje stručnog ispita“, a nadležnosti Ispitnog centra i uloga u organizaciji ispita utvrđena zakonom se ne ograničava. Uz to predmetne komisije će se obrazovati na prijedlog Ispitnog centra, a prijedlog sadržaja ispitnog materijala Državnoj komisiji predlažu upravo te predmetne komisije, iz čega jasno proizilazi uloga Ispitnog centra u sprovođenju stručnog ispita. Posebno ističemo da sve aktivnosti koje prethode određivanju granica prelaznosti – priprema zadataka, izbor zadataka koji ulaze u bazu, izbor zadataka koji ulaze u sastav testa, težina testa, izbor ocjenjivača, izbor komisije za žalbu su u nadležnosti Ispitnog centra i Državna komisija, koja je na kraju odgovorna za stručni ispit i za njegov kvalitet, nema nikakav uticaj na sve te aktivnosti. Državna komisija za stručni ispit ne zna, na primjer, koja je težina testa, da li je test lagan ili zahtjevan, a odlučuje o granici za ocjenu dovoljan dva. Suštinski, Ispitni centar je sve odlučivao a Državna komisija nosi odgovornost.

Uporedna praksa kod zemalja koje imaju eksternu maturu, odnosno stručni ispit pokazuje da sve zemlje imaju državne komisije za predmete na maturi (maternji jezik, matematika, strani jezik i dr), da te komisije čine predstavnici univerziteta i najbolji nastavnici stručnih škola i gimnazija, da se njihova imena znaju, da se znaju elementi na osnovu kojih rade i odlučuju. Zbog toga je i predloženo da se nadležnosti prošire. Uloga Ispitnog centra neće se umanjiti, on je i dalje nadležan za sprovođenje ispita. On će predlagati članove predmetnih komisija, ali će se čitav proces učiniti transparentnijim i znaće se podjela uloga, kako se došlo do određenog predloga, na primjer kakav će biti sadržaj ispitnog materijala i sl.

13. Ispitni centar je dostavio prijedlog da se prijedlogom zakona preciznije definišu osnovni i viši nivo polaganja stručnog ispita.

Stav obrađivača: Prijedlog nije prihvaćen. Prijedlogom zakona se djelimično mijenja koncept stručnog ispita u četvorogodišnjoj stručnoj školi. Naime, učenici na ispitu polažu tri premeta, umjesto dosadašnjih četiri, i to: crnogorski, odnosno maternji jezik i književnost, matematiku ili prvi strani jezik, u skladu sa obrazovnim programom, i jedan stručno teorijski predmet, odnosno stručnu teoriju, dok će učenici trogodišnjih stručnih škola umjesto stručno teorijskog predmeta/stručne teorije raditi odbranu stručnog rada. U cilju ujednačavanja zahtjevnosti maturalnog i stručnog ispita, Prijedlogom se definiše da se matematika, ili prvi strani jezik mogu polagati na osnovnom ili višem nivou, s tim da će nivoi biti bliže definisani ispitnim katalogom, a učenici će moći da biraju nivo polaganja ovih predmeta. Na navedeni način, tj. preciziranjem da će se nivoi polaganja ispita iz predmeta matematika i strani jezik bliže definisati ispitnim katalogom, ova materija je u potrebnoj mjeri uređena zakonom, a bliže definisanje ovih nivoa treba da bude materija podzakonskog akta.

14. CANU je dostavila prijedlog da se pitanje vanrednih učenika riješi u skladu sa praksom zemalja EU.

Stav obrađivača: U vezi sa navedenim konstatovano je da su važeća zakonska rješenja kojima je uređeno vanredno sticanje obrazovanja u srednjim stručnim školama riješeno u cjelini na zadovoljavajući način, pogotovo što je već nekoliko godina u primjeni odredba da vanredni učenici moraju pohađati pripremnu (instruktivnu) nastavu, s tim da ukupan fond časova ne može biti manji od 50 % ukupnog godišnjeg broja časova za određeni obrazovni program.

15. Sindikat prosvjete Crne Gore predložio je da se prijedlogom zakona utvrdi pravo nastavnika u stručnim školama koji imaju više od 35 godina na poslovima obrazovanja i vaspitanja na umanjenje norma časova, iz razloga što je predloženo brisanje te odredbe iz Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju.

Stav obrađivača: Prijedlog nije prihvaćen budući da je to pitanje riješeno na jedinstven način za sve nastavnike u Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Opšteg zakona o obrazovanju i vaspitanju, tako da ne postoji mogućnost niti opravdani razlog da se od takve odredbe izuzmu nastavnici stručnih škola.